

A könyvtári katalógusok és információ-keresőrendszerek oktatása a Szovjetunióban

A leningrádi Krupszkaja Kulturális Intézetben 1972 óta folyik egységes oktatási program alapján a könyvtári és tájékoztatási szakemberek képzése. E komplex oktatási formán belül is elsődleges jelentőségű a könyvtári katalógusok és információkereső rendszerek oktatása.

Az előzményekhez tartozik, hogy az Intézetben sok évi utkeresés után 1969-ben vezették be a "könyvtári katalógusok" c. tárgy oktatását; akkor a tanfolyam 140 órája a következőképpen oszlott meg: 56 előadási és 10 szemináriumi óra és 74 óra gyakorlati foglalkozás. Az ilyen felosztás azért volt célszerű, mert mind elméletben, mind gyakorlatban megismertette a hallgatóságot a címleírással, a betűrendes katalógussal, az osztályozási rendszerekkel, a szakozással és a tárgyszókatalógussal. Ez az oktatási forma kétségtelenül eredményes volt, de az információkereső rendszerek oktatásának kérdését nyitva hagyta. /Információkereső rendszer alatt olyan tetszőleges rendszert értünk, amely biztosítja az információk tárolását és felkutatását függetlenül attól, hogy az kézi, gépi és/vagy automatikus uton történik-e?/

Ezért egy olyan oktatási rendszert alakítottak ki, amely magába foglalja az információkereső rendszerek oktatását is. Ez a tanfolyam öt részből áll:

Első rész: bevezetés az információkereső rendszerekbe.

Célja általános áttekintés a rendszer felépítéséről és funkciójáról. Ezen belül tárgya az információkereső rendszer fogalmi meghatározása, a könyvtári katalógusok, tájékoztatásméleti alapok, az információkereső rendszerek gépesítésének alapjai és funkcionális sémája, az információkereső rendszerek nyelve.

A tapasztalatok szerint az anyag oktatása során a legtöbb probléma a különféle információkereső rendszerek nem egységes terminológiája miatt adódott. Ezeket a szemináriumokon és a gyakorlati foglalkozásokon tisztázták és egységesítették.

Második rész: címleírás és a betűrendes katalógusok.

E hagyományos jellegű anyag oktatása során a következő problémák adódtak: a címleírás elméletének és gyakorlatának eltérő fejlődése a Szovjetunióban és külföldön, a nem publikált kiadványok címleírása, a betűrendes katalógusok szervezése, a gépi címleírás és az információkereső rendszer kölcsönhatása.

Harmadik rész: a bibliográfiai osztályozások és rendszerező /hierarchikus/ katalógusok.

Ez a rész felöleli a bibliográfiai osztályozást és az ETO rendszert, a könyvek osztályozásának szovjet rendszerét, az ETO katalógusok készítésének elméletét és gyakorlatát.

Negyedik rész: a szakozás és a tárgyszókatalógusok.

Ebben a részben oktatják az információkereső rendszerek egységes nyelvezetét, a tárgyszókatalógusok felépítését, módszertani kérdéseket és a tárgyszókatalógusok szervezését.

Ötödik rész: az információkereső rendszerek gépesítésének kérdései.

Itt elsősorban az információkereső rendszerek gépesítésének és automatizálásának kérdéseit oktatják a deskriptoros információkereső rendszerek nyelvi kérdéseivel összhangban.

Az Intézetben oktatott "könyvtári katalógusok és információkereső rendszerek" c. komplex tárgy természetesen szorosan kapcsolódik a "könyvtárügy logikai-matematikai alapjai" és a "könyvtárosi munka gépi eszközei" c. tanfolyamokhoz. Ez az oktatási forma a gyakorlatban bevált, de a továbbfejlesztésén is dolgoznak.

/Naucsnyie i Tehniczeszkie Biblioteki SzSzSzR, 1974. 8.sz.
p.24-28./

OSZTÁLYOZÁS

Az ETO belső felépítése közeledjék
a világ szakirodalmának tagozódásához

Az ETO korszerűsítésével kapcsolatban értékes tevékenységet fejt ki a FID. Az Osztályozási Bizottság /CC/ számos szakbizottságában részt vesz a kapitalista és szocialista világrendszerek sok szakértője. Sajnos az ETO fejlődése nem egyenletes, nem kiegyensúlyozott, sok függ az egyes szakbizottságok aktivitásától.

A KGST tagországok közös kutatási tervének 1-26.1 témája keretében felmérték* az 1971. évben megjelent szakirodalmat mennyiségi-

* SIMANDL, D. - KOFNOVEC, L.: Vyzkum struktúry MDT pro polytematické fondy. Praga, UVTEI, 1974. 34 p. 4 mell. /Az ETO strukturájának vizsgálata politematikus állományok szempontjából/